

ШКОЛСКИ ЛИСТЪ.

Одъ овога листа излазе свакога месеца по четири броя. —
Цена му е на год. 4 ф. на по године 2 ф. на четвртъ год. 1 ф. а.вр

БРОЙ 40. У Новоме Саду, 28. Октобра 1861. **ГОД. IV.**

Библичне приповедке у библичвимъ речма.

7. *Новии синови и Вавилонъ.*

(Мойс. кнъ. I. гл. 9. и 11.)

И поче Ное обделявати землю, и насади виноградъ, и напи се вина, и опи; и виде Хамъ срамоту отца, и поруга се; иошъ изађе, те каза обоици браће своє; али ови закрише отца свогъ; а кадъ се изтрезви Ное и разуме, шта му учини синъ наймлађи, онъ га прокле, люто га прокле, а Сима и Яфета благослови; и поживе Ное иошъ 350 лета, и наврши 950, и умре.

Симу и Яфету и Хаму родише се синови, и одъ овихъ се разделише родови, и расеяше народи по свой земљи. Али сва земля бияше езикъ еданъ и еданъ народъ; и кадъ пођоше одъ истока, наиђоше на полъ у земљи Сенаару, и населише се ту; и рече еданъ: айде да сазидамо градъ и торонъ врхомъ до неба, да начинимо себи споменъ, пре негъ што се расеемо по свой земљи.

И сиђе Господъ да види градъ и кулу што сазидаше люди, и рече: „гле еданъ народъ, и езикъ еданъ, и то починю чинити, неће одсадъ ништа одпустити, штогодъ узхтеду чинити, зато љу да забунимъ езикъ њинъ, да неразумє еданъ другога.

Тако ихъ расея Господъ по свой земљи, и престаше видати градъ. Отуда га назваше Вавилонъ (забуна) еръ ту забуни Господъ езике, и расея ихъ по

свој земљи; и Симовагъ праунукова праунука праунукъ беше Гара, отаць Аврамовъ.

8. Аврамово изселенѣ миролюбнось и некориснолюбнось.

(Мойс. кнѣ. I. гл. 12 и 14.)

И рече Господъ Авраму: „изађи изъ землѣ рода твогъ, и изъ куће отца свогъ, и сди у землю што ћу ти показати, и начинићу те великимъ народомъ и благословићу те и увеличати име твоє, и благословити у теби сва племена земна.“ И пође Аврамъ као што му рече Господъ, и узе Сару жену свою, и Лота братића свогъ, и све иманѣ, и пођоше у землю Ханаанъ, и кадъ дођоше начини Аврамъ жртвеникъ и призиваше име Господа.

Аврамъ бияше врло богатъ марвомъ, серебромъ и златомъ; али и Лотъ имађаше оваца и марве много, и немогоше живити у скупу; и бияше распра између пастира Аврамови и Лотови, и рече Аврамъ Лоту: „да не буде распре међу нама и међу пастирима моимъ и твоимъ, ерѣ смо люди браћа, ето землѣ предъ тобомъ, одлучи се, ако ћешъ ти лево, я ћу десно, ако ли ти десно, я ћу лево.“ И виде Лотъ околину Јорданску као рай божји, и избра себи околину ту, и разлучише се, и Аврамъ се усели у землю Ханаанску, а Лотъ у пределе Јордана до Содоме. И Богъ рече Авраму: погледай, сву землю што видишь теби даемъ и семену твоємъ на веке, и учинићу семе твоє као песакъ земни, ако ко може изброяти песакъ, то ће и семе твоє.“ И усели се Аврамъ подъ дубове Мавриске, што беше у Хеврону, и начини ту жртвеникъ Богу.

И дође те се цареви завадише, царъ содомски и гоморски, и други узъ нѣи подигоше се на бой противу цара еламскогъ и друге узъ нѣга, и кадъ се по-

бише, побеже царъ содомски и гомореки, и они отеше све благо содомско и гоморско, и узеше и Лота и иманѣ нѣгово собомъ; али дође еданѣ одъ бегунаца и яви Авраму, и кадъ чу Аврамъ, да е зароблѣнъ Лотъ, скупи челядъ свою нѣи 318, и окупи оне (цареве) и нападе на нѣи ноѣу, и потуче ихъ, и поврати све иманѣ содомско, и Лота братиѣа свогъ, и сво иманѣ нѣгово; и кадъ се враѣаше съ боишта изаѣе царъ содомски на суеретъ, и Мелхиседекъ царъ селимски, кои беше свештеникъ Бога вишнѣга изнесе леба и вина, и благослови Аврама, и царъ содомски рече: „дай ми люде мое, а благо узми себи,“ а Аврамъ рече: „ево дижемъ руку Богу вишнѣму да ти неби ни едне жице узео одъ иманя твога.“

Изясненіе молитава изъ часловца.

III.

Молишва матери Божіой на почешку юшрениа.

Предстательство страшное и непостидное. Заступленѣ, покровительство страшно, и непостидно; заступнице, посредственице, помоѣнице, молитвенице велика, коя се никада неѣшетъ постидити, ерѣ сваку молитву Твою Богъ саслуша и прима. Ко се за насъ найвеѣма и свагда Богу моли? Зашто се мы молимо матери Божіой? Кадъ се мы матери Божіой молимо, шта онда иштемо одъ нѣ? (Да се она за насъ Богу моли). — Коє молитве матери божіой веѣъ досада знате? — И ово што садъ читати починѣмо естѣ молитва матари Божіой! —

не презри благам молиткз нашихъ, ксепѣгам Богородице. Немой презрети молитве наше, о блага бо

городице, коя си одъ свію хвалѣна и прославѣна, кою сви мы найвѣѣма хвалимо.

оутверди православныхъ жителство. Утверди и сталномъ учини државу ову у коіой мы православни Христіяни живимо.

Спаси всепресвѣтлѣйшаго и державнаго Императора и кел. коеводѣ нашегѣ Франца Іосифа Перваго. Спаси пресвѣтлога и моѣнога, силнога цара и вел. войводу нашегѣ Франца Іосифа првога.

Ѣмѣже покелѣла еси царствовати. Комъ си заповѣдила да царуе; кога си наредила да буде нашъ царь.

и подаждь емѣ съ небесе побѣдѣ. И дай нѣму т. е. нашемъ цару съ неба побѣду. Измоли кодъ Бога, да нашъ царь побѣду одржи надъ свакомъ злоѣмъ и надъ свима противницима.

Зане родила еси Бога едина благословенная. За све то молимо те Богородице и увѣрени емо да намъ твое молитве помоѣи могу, ерѣ ты си родила Іисуса Христа првога Бога, о едина благословена!

IV.

Молишва машери божіой на шреѣемъ часу.

Надежда и предстателство, и прибѣжищи Хрістіанъ, нешборимая стѣна, изнемогающимъ пристанище невѣрно, Ты еси Богородици пречистая. — Ты Пречистая майко Божія еси надежда, заступница, и прибѣжиште (окрилѣ, уточиште) Христіяна; Ты си као бѣдемъ, кои се не може оборити; Ты си као оно пристаниште, у комъ се лаѣе одъ буре и ветрова закланяю.

но яко мїръ спасающая, непрестанною твоєю молитвою, помани и насъ Дѣво всепѣтая. — Но ты, — коя свѣтъ спасаешьъ твоимъ непрестаномъ молитвомъ коя людма помажешьъ молећи се за ныи свагда Богу — помени и насъ, сети се и насъ Дѣво, што си одъ свію славѣна, кою сви православни Христїяни славе и почитую.

V.

Молитва Богородици на шестомъ часу.

Иже не имамы дерзновенїа за премногіа грѣхи наша, Ты иже ѿ тебе рождагоса моли Богородице Дѣво. Будући да мы немамо слободы збогъ врло многихъ грѣхова нашихъ сами молити се Богу; то моли Ти Богородице Дѣво онога, кои е одъ Тебе роженъ, моли Христа Бога за насъ.

многш бо можетъ моленіе матернее ко благосердію Владыки. — Ёрь много е кадрѣ учинити моленъ материно коды добросердачнаго Господа нашегъ.

не презри грѣшныхъ молбыи всечистая. Немой да презрешъ молбе насъ грѣшнихъ пречиста дѣво, него ихъ прими и моли за насъ сына твоего.

яко милостивъ есть, и спасти можїи, иже и страдати ѿ насъ изволивый. — Ёрь милостивъ е и кадаръ насъ е спасти Господъ нашъ, кои е и страдати за насъ изволио.

Свећа у тамн и у сумраку.

(Продуженъ.)

14.

Християнство обузима цѣлога човѣка, и све нѣгове потребе поднамируе; оно незаборавля ни тѣло нѣгово, ни душу, ни живота на овомъ свѣту, ни живота будућега у вѣчности.

Дочимъ тако названый комунизамъ стара се о благостаню самога тѣла, а заборавля за душу; дотле Християнство, не заборавляюћи тѣло, найвећма се стара о души, и явно проповѣдаюћи, да е душа много важниа одъ тѣла, односи све къ души, къ вѣчности, къ Богу.

Благимъ и кроткимъ начиномъ чисти Християнство душу човѣчию одъ гордости, одъ неситости, развратности, и одъ свию порока, и мало по мало истреблюе коренъ зала, што се у нами угнѣздише. Найвише беда нашихъ произлазе одъ страсти и порока; а страсти обуздати и пороке исправити може само Християнство, и кадъ то учини, онда оно повраћа срдицу нашемъ радостъ и тихій миръ кои е плодъ чисте савѣсти.

Вѣра намъ показуе путъ къ правоме блаженству. На томъ путу оживлюе насъ надежда и любовъ а съ њима постаю намъ дужности наше миле, лаке и приятне.

На тѣло сматра Християнство као на храмъ безсртне душе, и стара се о томъ да се по могућству одлакшаю страдания тѣла, и да се предупредe. Погледай благотворне заводе за сиромахе и болестнике, кое е Християнска рука подигла! Где люде свимъ срдцемъ примаю науку Христову и по њой животъ свой управляю, тамо се умалява сиротиня! богатый постае другомъ сиромашнога брата свогъ, и дѣли му одъ своека сувишка, на такимъ начиномъ ако се и не може си-

ромаштво са свимъ истребити, ипакъ се оно знаменито одлакшава и сноснимъ чини.

Християнство чува тѣло наше умѣреношћу, постомъ, уздржаванѣмъ, и цѣломудриемъ; освежуе га спољашнимъ богослуженѣмъ а особито приманѣмъ тѣла и крви Христове у тайни Евхаристие. Оно прима последнѣй уздисай умируѣгъ човѣка, и частно га пропрати до последнѣга обиталишта, съ тврдымъ увѣренѣмъ, да ће тѣлеса добрыхъ людѣй, очишћена смрћу, са славомъ воскреснути, и саѣдинивши се съ душомъ, съ нѣомъ заедно наслађивати се неисказаныхъ радостѣй на небесима.

Тако ради Християнство! оно намъ тврдо обеђава вѣчиту срећу, а кадкадъ намъ дае јоштъ и овдѣ нешто среће. Обеђанѣ пакъ свое оснива оно на неборимимъ доказима, и свакој правѣй Християнинѣ подпуно е увѣренѣ, да у будућемъ животу праведнике подпуна и вечита срећа очекуе.

По да видимо, шта чини комунизамъ съ людма, кои се нѣму повѣре? Онѣ имъ обеђава блага, која не може дати никоја човѣчја сила, и вара ихъ съ лажнымъ обеђањима, која се никадъ испунити немогу.

Сиромаштво се неможе никада уништити, зато што се немогу уништити узроци сиромаштва. Првѣй къ томе узрокъ естъ разлика узмеђу людѣй, по снази, по здрављу, по душевнымъ способностима, по знаню, по валности, радиности, и т. д. Може л' когодъ учинити, да люди нигда у свему томе сасвимъ равни буду.

Другѣй узрокъ сиромаштва лежи као и првѣй дубоко у коренѣнѣ у нами, а то су пороци псврећене наше човѣчје природе, као што су ленѣостъ, нехатѣостъ, пиянство, раскошность и т. д.

Сиромаштво много пута е каштига и послѣдица невалаяства. Съ тога и кадъ бы се могло, не бы га валяло сасвимъ уништити. Али ипакъ има средства коима се оно умалити и одлакшати дае.

Сва тайна којомъ се сиромаштво умалити дае са-
стои се у овомъ начелу: „Настой, да сви богати по-
стану прави Християни и да свесрдно испуњаваю дѣла
милости и правде према сиромашнима; а сви сиромашни
да буду такође прави Християни трцельиви сносители
своихъ неволя.“

Учители комунизма веле: Люди ће онда бити срећ-
ни, кадъ се сада постовѣй поредакъ у свѣту промене.
— Можда е и тако, — али кадъ ће се то учинити.
Имаю л' учители комунизма снаге, да уведу у свѣту
редъ другачій, него што е овај што постои? Доиста
немаю, нити ће икада имати, слѣдователно обеѣанѣ нѣ-
хово неможе се никада испунити; оно е наликъ на крч-
мара кои на цимеру има написане речи: „Данасъ за
новце, сутра за бадава!“ А кадъ е то сутра? Никада. —

Неслушайте дакле оне кои вамъ обеѣаваю безъ
труда и подвига сваку земаљску срећу, и сласти овога
живота, кое би одъ васъ можда скотове начиниле; него
обратите се свимъ срдцемъ къ светой вѣри. Старайте
се да вѣра проникне у умъ, у срдце, у волю нашу, у наше
обичае, и наше законе. Онда само ћемо мы срећни бити
колико е могућно, и колико е за насъ потребно, и
овдѣ на земљи, а после смрти удостоићемо се и вѣч-
ногъ блаженства на небу.

(Продужиће се.)

Кратакъ прегледъ землѣписа.

(За најстарию децу.)

(Продуженъ).

3. А ф р и к а.

Г р а н и ц е: на северу средиземно море, на за-
паду атлантски океанъ, на югу сутока атлантогъ и

индискогъ океана, на истоку индиски океанъ, мозамбиски каналъ, арапски заливъ, и землѣузъ Суецъ.

Планине: найзнатниа сѹ прибрежия: Зелено прибрежие, найзападниа точка; Прибрежие добре надежде, или Капъ, найюжниа точка, и Капъ Гардафуй, найисточниа точка Аѳрике.

На северномъ приморю пружаю се планине Атласа; южно низъ ове простиру се пустаре Белад ел Церидъ, а нузъ ове она велика пустиня Сахара, са гдекоимъ Оазама као островима.

Средниа е Аѳрика бреговита. ту су источно планине абешке, на южномъ краю црвенога мора; средомъ се пружаю месечне планине и незнаимъ се края; западно се шире планине конгске на северномъ краю гинейскога залива; у южној е Аѳрики само капска планина позната.

Реке: Нилъ, изтиче на два извора, еданъ на абешкой а други месечној планини, и излива се са два, (одпре 7) ушћа у средиземно море.

Нигаръ истиче на Конгпланини, и излива се у гинейски заливъ; са те исте планине теку и реке Сенегалъ и Гамбија, и утичу у атлантски океанъ.

Землѣ и вароши. На арапскомъ заливу лежи а, држава Абешъ, едина одъ старине преоставша християнска земља у Аѳрици, са главнимъ градомъ Гондаръ;

б, Нубија, и нѣнъ градъ Сенааръ,
в, Египатъ и нѣни градови Каиро и Александрија.

На средиземномъ мору леже три айдучке државице, Триполисъ, Тунисъ, и Алгиръ и истогъ имена градови, али ову су последню Французи пре 30 год. освоили.

На атлантскомъ океану леже:

а, царство мароканско на високомъ Атласу, и нѣгови градови Фецъ и Мароко.

б, Сенегамбия, или земля на рекама Сенегалу и Гамбии, са Францускимъ и енглескимъ насеобинама;

в, Горня Гинея пружа се одъ Капа Сивера Леоне енглеске насеобине са градомъ Фритауномъ, до Капъ Лопеца, найглавниегатржишта съ роблѣмъ;

г, дойна Гинея, одъ Капъ Лопеца до Капъ Негра, и у нѣой землѣ Лоанго, Конго, Ангола и Бенгвела, све мало познате;

д, Капска земля где Хотентоти живе, и вѣнъ градъ Капъ, припада Енглеской.

На индискомъ приморю лежеће землѣ найманъ су познате; ту су приморске землѣ Мозамбикъ, Зангвебаръ и Ацанъ.

Средина Африке ни данасъ се јошъ незна, какве државе тамо стое, какви л' народи тамо живе.

Острва. У индискомъ океану леже:

1, Мадагаскаръ найвеће африканско острово пуно брда. 2, Острва маскаренска, одъ коихъ е Бурбонъ Француско, а св. Маурисије или другие названо Исдефрансѣ енглеско. 3, Острва амирантска, 4, острва сејчелека, и Сокотора.

У атланскомъ океану леже:

а, Св. Елена, где е Бонапарта умрѣо, енглеско острово; б, острва зеленоприморска, одъ коихъ е Санъ Яго найглавније, португалска су; в, острва канарска као: Феро, Тенерифа, шпаньолска су; г, Мадера знаменита са нѣнога славногъ

вина, португалска е; и д, острва аворска, и међу њима Терцеира и Санъ Мигуелъ португалска су.

(Продужиће се.)

П а р а м и т и е.

12. Данило.

Уморенъ одъ нѣгови привиђања будућности што га често са страомъ изпуњаваше, и доста реда му сју снагу одузимаше, лежаше Данило, кадъ му изъ савета вечногъ вестникъ еданъ дође и рече: „Оди Данило, да се одсадъ одмарашъ, докъ недође край света, да онда опетъ устанешъ.“

Мирно саслуша Данило те речи и упита овогъ у беле альине умотана вестника: „мислишъ ты, да ће се ове кости мое кадъ подићи и подмладити?“ Вестникъ га узе за руку и показавши на небо пуно звезда рече: „Сви што подъ земљомъ леже устаће, али учитељи ће сияти као они небесни светови, и они што су највише добра чинили, као оне одъ вечности сияјуће звезде.“

То рекавъ дирну Данила по оку, и онъ подъ ведримъ небомъ и нѣговимъ јасно трептећимъ вечитимъ звездама заспа на веке.

Родитеља треба да су помоћници учитељскогъ рада.

Права е истина, да дете ма какво добро воспитанъ у школи добијало, само ако е оно у домаћемъ неваля-

ломъ друштву, онда школско воспитанѣ никакве вредности и напредка нема, — онда се савъ трудъ у школи осуѣти, дете све добре наклоности, а учителъ, свако поверенѣ кодъ детета изгуби.

Дете кадъ е у добромъ домаѣмъ друштву, па ма найневалялие било, кадро е добро постати и одврати се одъ зла; а у неваляломъ друштву, најболъ дете про- невалялие се.

Свагда е дете пре склонитие на зло него на добро, па јошъ ако е оно окружено съ невалялима, то онда никадъ неће болъ бити одъ свое околине, па ма какво добро воспитанѣ у школи добияло, ерѣ права е истина, да што троица направе, еданъ ће разкварити.

Више се прилика догодило, гди таково размажено и распуштено дете у школи, ма едно има, па ако учитель на нѣга добро непази, кадро е цео учительвѣвъ трудъ, не само себи, него и свой деци уништити.

Учитель е наставникъ, штоно веле и деломъ и словомъ. — Онъ децу речма, своимъ добримъ примеромъ и богоугоднимъ владанѣмъ наставля; а родители, они треба да ихъ обучаваю обдржавати то наставленѣ, и по нѣму се, и у дому и ванъ дома владати. Па као што реко, ако то не буде кодъ родитеља, онда се и најболъ дете поквари, науке у најболъ време остави, презре и омрзне, а хрѣаво владанѣ оволе, и тако на велику несреѣу и убиство, и себи и отцу а и целомъ човечеству на највеће зло расте.

Доста самъ матери чуо, која за свог сина вели: „Само некъ ми е живъ и здравъ, па ма майку и за косе вукао.“ Нису ли то неваляле речи кое и деци и родителѣма на несреѣу слуте? Ние ли то опровргнуће учительвѣ науке, а и саме Божиѣ заповести?

Такове речи отровъ су, съ коимъ мати свое чедо залаже. Да кога ће дете любити, чествовати и пошто-

вати, ако неће онога, који га е на светъ призвео, животъ, раану и негу му дао?

Башъ те неразумне матере кое тако веле, и дочекаю да ихъ деца за косе вуку. — Па зашто ихъ онда проклиню? Нису ли ихъ саме томе злу научиле? — Болъ би било да саме себе проклиню, што су ихъ тако воспитале. — Али такви су родителъе већъ одъ самога Бога проклети.

Хиљадама примера има да деца одъ добри родителъа постану неваляла. Па кое томе узрокъ? — Узрокъ су родителъи, који съ неразумномъ любви спрођу детета свогъ до тога дођу, да су после са свакимъ неваљалствомъ окаляли се и најпосле целомъ роду на срамоту, а людма на поругу и штету били.

Праведно добра мати вели своје сину: „Ако ћешъ бити неваляо, болъ да те Богъ прими.“ — Ни еданъ родителъ не треба да заборави ове прекрасне речи, еръ нашто животъ неваљалцу и злочинцу?

Така мати, која то вели, доброту болъ одъ живота цени, та и себи и сину а и целомъ човечеству добро жели; еръ опетъ питамъ, каква е хасна одъ живота, који живи Богу на грехъ, людма на срамоту и штету, а себи на убиство?

Учителъи! обучавајте и саветуйте поверену вамъ младежъ, речма, деломъ и добримъ примеромъ приходите, будите достойни тогъ светогъ имена когъ на себи носите, одвикавајте ихъ одъ зла, а упуђуйте ихъ на добаръ путъ, наводите имъ послѣдице зли дела, па некъ сама увиди, да се зло злимъ враћа. А родителъи! будите учителъима помоћници у овој важной, великой и тешкой радњи, — пазите и на домаће свое, еръ доста дете и одъ њихъ научи. Пакъ ако тако будете обое чинили, онда ће те своју свету дужностъ испунити, онда

ће те оставити и за себе млађи светъ, кои ће васъ спомяти и благосиљати до века.

У Срб. Бечею

Михаило Д. Деановић,
учитељ.

Друштво.

Ко се са злимъ сдружи, на зло некъ с' ветужи. Мали Мирко изађе едаредъ са осталомъ децомъ ванъ села. Ту беше богати шљивици, све се ломеше гране одъ рода. Лакома деца стану се каменѣмъ и штаповима бацати, те грањ лемећи воће свалживати. Кадъ ихъ газда опази, онъ ихъ съ едномъ камѣномъ окупи, и деца сташе што игда могоше бегати, само Мирко немога као остали, и газда га увати. „Ј се нисамъ бацао“ викаше Мирко и мољаше се, али му непоможе; газда му живо туръ нажири, едва на ноге стати мога, кадъ га пусти.

Избиенъ онако едва се одвуче кући, и стане се тужити отцу, али неказуюћи како се управо сбило, него како е по нѣга болѣ. „Право ти е, рече отацъ, ты си знао, да су оно неваљала деца, пакъ ниси требао ни ићи съ њима. „Ј нисамъ знао, да ће у крађу, рече Мирко крозъ плачъ; а отацъ придода: „алъ ты си ихъ требао оставити, чимъ су се почели вурати; да си одма отишао, неби те газда видио ни уватио; садъ ћешъ запамтити и одсадъ се чувати; когъ съ неваљлимъ увате, држе да е неваљало, те заедно съ њима истуку.“

Крешница (светла бубица.)

Зависть е найгадниа слабость.

Едаредъ сеѣшаше крешница у мекој травы, милу светлостъ свою безазлено на све стране разсиплюѣи, и не сневаюѣи на кое зло; а изъ смрдливогъ блата гмижуѣи довуче се гадна жабетина нека, и приближивъ се савъ едъ на ову невину кукавицу суну. „А шта самъ ти учинила“ вигну крозъ плачъ безазлена крешница, а гадъ онаѣи одзивну: „а зашто светлишъ.“

Правилно употребљаванѣ мали и велики писмена.

(Бдна правописна игра за наймлаѣу децу.)

И у овомъ праве деца многе погрешке, пишуѣи мало писмо место великогъ или велико место малогъ, било на почетку речи или на почетку изражая. И одъ ови ће се погрешака одучити овомъ устменомъ игромъ. Кадъ имъ е найпре учитель казао, кое се речи увекъ, а кое текъ кадкадъ са великимъ писменомъ започиню, онда задае згодне изражае, изречевия, и пита дете по дете: кою би речъ съ малимъ, а кою съ великимъ писменомъ започиняо, покажи форме писмена рукомъ у воздуху. (Види радъ овогъ упутство за букварске науке стр. 297. до 302. и у I.-ој езикосл. читанки стр 152.

Са два триредъ предузетомъ овомъ игромъ науциће сва деца правилно писати, и неће ови погрешака правити.

И при овой игри поправля едно дете друго, и гдегодъ е могуѣно валя пуштати лошие на болѣ и млађе на старив, радъ отиманя и болѣ пажнѣ.

Єдна вештиница при рачуну.

(За найстарию децу.)

При сабираню. Ако се догоди, да су све посте при сабираню сасвимъ єднаке, онда се далеко брже мунтипликациомъ сума нађе, н. пр. имамо ове посте:

$324 \times 324 \times 324 + 324$. Наместо да овде говоримо 4 и 4 естъ 8, и 4 естъ 12, и 4 естъ 16, подпишемъ 6, остае 1 и 2 естъ 3 и 2 естъ 5 и т. д. много брже е овако:

4×4 естъ 16 остае 1,

4×2 естъ 8 и 1 естъ 9,

4×3 естъ 12 дакле свега 1296.

Догоди л' се међу овакимъ постама по една или више другии, и онда се ове єднаке умножаваю, а оне неєднаке къ продукту доброе, н. п. кадъ би међу горњи поста имали јошъ и 567, онда би казали: 4×4 естъ 16 и 7 естъ 23, 4×2 естъ 8, и 2 естъ 10 и 6 естъ 16, и 4×3 естъ 12 и 1 естъ 13, и 5 естъ 18, дакле 1863.